

1. STRATEGIAN TOTEUTTAMINEN 2017

1.1. Strategian tavoitteiden toteumatilanne

Nouseva Rannikkoseutu ry:n (Norsu) kehittämisstrategia Juureva Rannikko - elinvoimaa paikallisuudesta koostuu neljästä painopistealueesta: Hyvä elämä, Elinvoima, Ympäristö ja Nuoret. Jokaiselle painopisteelle on määritelty kehittämistavoitteet, joita toteutetaan yhdistyksen oman toiminnan lisäksi myöntämällä tukea erilaisiin hankkeisiin. Nouseva Rannikkoseutu ry:n kehittämisstrategiaa toteutetaan seitsemän kunnan alueella (Hailuoto, Liminka, Lumijoki, Pyhäjoki, Raahe, Siikajoki ja Tyrnävä).

Hyvä elämä ja Elinvoima painopisteiden osuus rahoitettuista hankkeista on ollut suurin. Nuoret -painopisteen osuus on 11% eli hieman yli tavoitteena olevan 10%. Ympäristö -painopiste on jäänyt 13% osuudellaan 7% alle tavoitetasoa. Toisaalta useissa Hyvä elämä ja Elinvoima painopisteiden hankkeissa toteutetaan samalla myös Ympäristö painopisteen mukaisia tavoitteita. Uusia toimijoita on saatu hyvin mukaan hanketoteuttajiksi. Rahoituksen saaneista hakijoista lähes 60% ei ole saanut Leader-tukea aikaisemmassa ohjelmakaudella. Rahoitettujen hankkeiden teemoina ovat nousseet esille harrastus- ja lähiliikuntapaikat, matkailu, bioenergia sekä kulttuuri. Vuonna 2017 yritystukien kysyntä vilkastui vuosiin 2015-2016 verrattuna. Aikaisempaan ohjelmakauteen 2007-2013 verrattuna yritystukien osuus, 29 % rahoituksesta, on kuitenkin jäänyt selvästi pienemmäksi. Ohjelmakaudella 2007-2013 yritystukien rahoitukseen käytettiin noin 40 % kehuksesta.

Taulukossa 1 on esitetty Nouseva Rannikkoseutu ry:n strategiassa määritellyt mittarit teemoittain. Osaan mittareita tulokset päivitetään jo rahoituspäätöksen yhteydessä ja osaan tulokset päivitetään hankkeen loppumaksusten yhteydessä. Kokonaisuutena kehittämissuunnitelman yhteisten tavoitteiden osalta ollaan hyvässä vauhdissa suhteessa ohjelmakauden keston. Elämänlaadullisten hankkeiden, kokeilu- ja yhteistyöhankkeiden sekä Yhteisö- ja Nuorisoleader-hankkeiden kohdalla saavutukset ennakoivat jopa tavoitteiden ylittymistä. Yritystukia on puolestaan haettu ennakoitua vähemmän ja työpaikka-tavoitteiden osalta tilanne näyttää huonommalta. Tilannetta on pyritty parantamaan lisäämällä tiedotusta ja aktivointia yritysten suuntaan. Kehystarkistusprosessin aikana strategian uusien työpaikkojen (80, alunperin strategiassa 160) ja yritysten (39, alunperin strategiassa 60) tavoitteita laskettiin, koska alkuperäisten tavoitteiden toteutuminen todettiin muuttuneiden yritystykimuotojen myötä mahdottomaksi.

Laadullisten tavoitteiden arvioiminen on haasteellisempaa. Rahoitetut hankkeet tukevat kuitenkin yhteisöllisyyden lisääntymisen, rannikon vetovoimaisuuden vahvistumisen ja ympäristöarvostuksen kohoamisen tavoitteita. Osallisuuden kokemuksen vahvistumiseen vaikutetaan omilla strategisilla kv/nuorisio ja kylien kehittämishankkeilla. Läpäisyperiaatteista verkostomainen toiminta on toteutunut hankkeissa parhaiten. Pohjoinen ulottuvuus läpäisyperiaate ei ole ollut mukana kuin muutamassa hankkeessa, mutta kansainvälistä toimintaa pyritään vuosien 2017-2019 aikana aktivoimaan yhdistyksen omalla strategisella MUN KOOVEE -hankkeella.

1.2. Strategian toteuttaminen ja rahoitetut hankkeet

Vuonna 2017 käytössä oli tukea 724.750 €. Hallituksen päätöksillä kaikki myönnettävissä oleva rahoitus käytettiin vuoden 2017 loppuun mennessä ja lisäksi puollettiin noin 80.000 euroa jo vuoden 2018 kehystä. Yksityistä rahoitusta on kertynyt 38 % eli yli vaaditun 35 %:n. Yksityisen rahan kertyminen on ohjelmakaudella 2014-2020 haasteellisempaa kuin aikaisemmin, koska perustamistuet eivät teknisesti kerrytä yksityistä rahoitusta, vaikka ne sitä käytännössä sisältävät.

Vuonna 2017 vireille tuli 44 uutta hakemusta, joista Nouseva Rannikkoseutu rahoitti 28 hanketta (**taulukko 2**). Hankehakijoista uusia toimijoita on ohjelmakaudella ollut 57 %. Teemahankkeissa suurin osa alahankkeiden toteuttajista on myös uusia toimijoita.

Vuosina 2015-2017 hankkeista kappalemääräisesti 47 % oli yritystukia ja 53 % yleishyödyllisiä hankkeita. Euro-määräisesti mitattuna julkisesta tuesta noin 29 % meni yritystukiin ja 71 % yleishyödyllisiin hankkeisiin. 2017 puolletuista yritystuista oli investointeja 13 kpl, perustamistukia 3 kpl ja toteutettavuustukimuksia 1 kpl. Yleishyödyllisistä ja yhteistyöhankkeista yleishyödyllisiä investointeja oli 5 kpl ja yleishyödyllisiä kehittämishankkeita 6 kpl.

Taulukko 1. Kehittämissuunnitelman toteutumista arvioiva mittaristo.

Taso	Mittarit ja tavoite	Vuosi 2017	Kumulatiivinen 2014-2017
Kehittämissuunnitelman yhteiset mittarit	<ul style="list-style-type: none"> - rahoitettavia hankkeita 240 kpl - joista yrityshankkeita 170 kpl - elämänlaadullisia hankkeita 70 kpl - uusia työpaikkoja 80 (160) kpl - talkootyö 17 htv (32 895 talkootyötuntia) - Leader-ryhmän järjestämät tiedotus- ja aktivointitilaisuudet 30 kpl - Leader-ryhmän toimittamat lehdet/esitteet/jäsen-tiedotteet 10 kpl - Leader-ryhmän jäsenmäärä 250 kpl - muille rahoittajille ohjatut/valmistellut hankkeet 10 kpl - uudet hakijat 60 % - face to face asiakaskontaktit 350 kpl - YhteisöLeader -hankkeet 100 kpl 	<ul style="list-style-type: none"> 28 kpl 17 kpl 11 kpl 23,66 kpl 2781,5 talkootyötuntia 32 kpl 8 kpl 242 kpl 2 kpl 61 % 50 kpl 29 kpl 	<ul style="list-style-type: none"> 84 kpl 39 kpl 45 kpl 24 kpl 4827 talkootyötuntia 57 kpl 15 kpl 242 kpl 5 kpl 57 % 137 kpl 92 kpl
Hyvä elämä -teema	<ul style="list-style-type: none"> - uusien palveluiden määrä 50 kpl - uudet/päivitettyt kylien kehittämissuunnitelmat 10 kpl - uusia tapahtumia 10 kpl - uudet lähiliikuntapaikat 5 kpl - yhteisöllisyyden lisääntyminen 	<ul style="list-style-type: none"> 26 kpl 1 kpl 5 kpl 0 kpl laadullinen mittari 	<ul style="list-style-type: none"> 31 kpl 2 kpl 6 kpl 1 kpl laadullinen mittari
Elinvoima -teema	<ul style="list-style-type: none"> - uusia yrityksiä 39 (60) kpl - säilytettyjä työpaikkoja 140 kpl - uudet matkailukohteet 2 kpl - rannikon vetovoimaisuuden vahvistuminen 	<ul style="list-style-type: none"> 7 kpl 6 kpl 1 kpl laadullinen mittari 	<ul style="list-style-type: none"> 8 kpl 10 kpl 1 kpl laadullinen mittari
Ympäristö -teema	<ul style="list-style-type: none"> - uusia energiaratkaisuja tuottavat hankkeet 2 kpl - kylämaisemaa kohentavat hankkeet 20 kpl - ympäristöarvostuksen kohoaminen 	<ul style="list-style-type: none"> 1 kpl 4 kpl laadullinen mittari 	<ul style="list-style-type: none"> 1 kpl 9 kpl laadullinen mittari
Nuoret -teema	<ul style="list-style-type: none"> - Nuorisoleader -hankkeet 40 kpl - nuoriin kohdistuvat hankkeet (kohderyhmänä tai toteuttajana nuoret) 7 kpl - osallisuuden kokemuksen vahvistuminen 	<ul style="list-style-type: none"> 16 kpl 1 kpl laadullinen mittari 	<ul style="list-style-type: none"> 54 kpl 6 kpl laadullinen mittari
Luova ja kokeileva -läpäisyperiaate	<ul style="list-style-type: none"> - kokeiluraha -hankkeita 5 kpl 	<ul style="list-style-type: none"> 2 kpl 	<ul style="list-style-type: none"> 4 kpl
Verkostomainen toiminta -läpäisyperiaate	<ul style="list-style-type: none"> - kylien yhteiset hankkeet 2 kpl - yhteistyö -toimenpiteen mukaiset hankkeet 5 kpl - yrittäjien verkostoitumistilaisuuksia 7 kpl - verkostot, joissa Norsu mukana 15 kpl 	<ul style="list-style-type: none"> 2 kpl 2 kpl 6 kpl 10 kpl 	<ul style="list-style-type: none"> 3 kpl 4 kpl 7 kpl 10 kpl
Pohjoinen ulottuvuus -läpäisyperiaate	<ul style="list-style-type: none"> - kv-koulutuksia/tapahtumia/tilaisuuksia 7 kpl - kv-hankkeet 2 kpl 	<ul style="list-style-type: none"> 0 kpl 0 kpl 	<ul style="list-style-type: none"> 0 kpl 0 kpl
Yhdistyksen sisäisen toiminnan mittarit	<ul style="list-style-type: none"> - työtyytyväisyys 5 (asteikolla 1-6) - omat strategiset hankkeet 5 kpl 	<ul style="list-style-type: none"> 5 2 kpl 	<ul style="list-style-type: none"> 5 7 kpl

Taulukko 2. Vuonna 2017 saapuneet hakemukset ja myönnetyt tuet Nouseva Rannikkoseutu ry:n kehittämissuunnitelman painopisteiden mukaisesti.

	Hyvä elämä	Elinvoima	Ympäristö	Nuoret	yhteensä
Uusia hakemuksia kpl	12	27	3	2	44
Kumulatiivinen 2014-2017 uusia hakemuksia kpl	36	70	12	7	125
Myönteinen päätös kpl	8	18	1	1	28
joista - yritystukia	0	17	0	0	17
- hanketukia	8	1	1	1	11
Myönnetty tuki euroina	390.969,74 €	273.482,20 €	38.433,80 €	35.942,40 €	738.828,13 €
ja prosentteina	53 %	37 %	5 %	5 %	100 %
Kumulatiivinen 2014-2017 myönteinen päätös kpl	26	44	10	4	84
joista - yritystukia	0	36	3	0	39
- hanketukia	26	8	7	4	45
Myönnetty tuki euroina	1.047.532,40 €	1.004.932,10 €	336.424,64 €	293.242,40 €	2.682.131,50 €
ja prosentteina	39 %	37 %	13 %	11 %	100 %

Esimerkkejä hyvistä hankkeista

Hyvä elämä

Hakija: Limingan kunta

Hankenimi: Digi-haltuun! (48707)

Hankekuvaus: Digitalisaatio näyttäytyy kansalaisille erityisesti palveluiden verkkoon siirtymisenä. Tänä päivänä kansalaisten digitaalisia palveluita on yhdistetty erilaisiin portaaleihin, joiden kautta asiakas voi hoitaa esimerkiksi verotukseen, työllistymiseen ja asumiseen liittyviä asioita. Vaikka eri palvelut ja sisällöt on viety vahvasti verkkoon kuntalaisten lähtötaso ja valmiudet käyttää digitaalisia palveluita vaihtelevat. Haasteita digitaalisten palveluiden käytössä esiintyy kaikissa ikäryhmissä, mutta luonteeltaan ne ovat erilaisia. Puutteet digitaalisten ja sähköisten palveluiden käytössä voi pahimmillaan aiheuttaa digisyrjäytymistä, joka voi aiheuttaa putoamisen yhteiskunnan ulkopuolelle, esim. jos kyky verkostoitua, hakea töitä, osallistua ja hoitaa päivittäisiä asioita on puutteellinen. Digi haltuun! -hankkeen tavoitteena on kuntalaisten digisyrjäytymisen estäminen ja hankkeessa vastataan eri ikäryhmien kohtaamiin digihaasteisiin (perustaidot, viranomaisasiointi, verkko-ostokset, työnhaku, verot jne.)

Budjetti: 97 046 €, julkinen tuki 80%

Hanketyyppi: Yleishyödyllinen kehittämishanke

Pisteytys: 9/16 pistettä. Hanke lisää toimijoiden välistä yhteistyötä ja sisältää alueelle uusia toimintatapoja ja palveluja. Hankkeen toimenpiteet edistävät asukkaiden hyvinvointia mm. vahvistamalla osaamista.

Elinvoima

Hakija: Hailuodon Panimo Oy

Hankenimi: Pienpanimotoiminnan aloittaminen ja aloitusinvestoinnit (22636)

Hankekuvaus: Hailuodon panimoyrittäjien tavoitteena on perustaa ja vakiinnuttaa Hailuotoon oma panimo tuottamaan saksalaistyylisiä luomuolutta. Investointihankkeessa kunnostetaan vanha makasiinirakennus pienpanimoksi. Rakennus lämmitetään prosessin tuottamalla lämmöllä. Panimon tuotantokapasiteetti on 15000 l/kk. Tuotteita myydään suoraan paikallisiin ja Oulun alueen ravintoloihin sekä päivittäistavara-kauppoihin.

Budjetti: 444 000 €, julkinen tuki 35%

Hanketyyppi: Yrityksen investointituki

Pisteytys: 12/16 pistettä. Hanke tuo alueelle uusia palveluja ja tuotteita. Investointi lisää alueen vetovoimaisuutta vahvistaen Hailuodon matkailua. Se luo alueelle myös uutta yritystoimintaa ja työpaikkoja.

Ympäristö

Hakija: Raahen kaupunki

Hankenimi: Wanhan Raahen perinnemestari (59934)

Hankekuvaus: Wanha Raaha on yksi harvoista Suomessa säilyneistä puukaupungeista ja Pohjois-Suomen rakennetun kulttuuriympäristön arvokkaimpia kohteita. Hankkeen tavoitteena on toteuttaa perinnerakentamisen koulutuksia. Erilaiset ympäristöä kohentavat toimenpiteet luovat Wanhalle Raahelle yhtenäisen ilmeen. Hankkeessa syntyy perinnerakentamisen vuosikello, jonka pohjalta koulutuksia järjestetään. Lisäksi hankkeessa perustetaan neuvontapiste, josta voi saada apua perinnerakentamiseen liittyen.

Budjetti: 50 000,80 €, julkinen tuki 80 %

Hanketyyppi: Yleishyödyllinen kehittämishanke

Pisteitys: 12/16 pistettä. Hanke lisää toimijoiden välistä yhteistyötä, sisältää alueelle uusia palveluja, lisää alueen vetovoimaisuutta, hyödyntää paikallisia resursseja, edistää kestävästä kehitystä ja vahvistaa asukkaiden hyvinvointia.

Nuoret

Hakija: Lumijoen 4H-yhdistys

Hankenimi: Nuoret yrittäjät – Hyvinvoinnin rakentajat (54788)

Hankekuvaus: Hanke aktivoi nuoria miettimään yrittäjyyttä yhtenä työllistymisen ja oman alan etsimisen vaihtoehtona. Hankkeen tavoitteena on ottaa käyttöön yritysmentorijärjestelmä, jossa hankitaan nuorille yrittäjille oikea yrittäjä mentoriksi. Hanke lisää nuorten ja yrittäjien yhteistyötä. Lisäksi se vahvistaa yhteisöllisyyttä, yhteistyötä, ja nuorten hyvinvointia tukemalla nuorten yrittäjyyttä ja lisäämällä tietoisuutta yritystoiminnasta.

Budjetti: 50 948 €, julkisen tuki 90 %

Hanketyyppi: Alueiden välinen kehittämishanke

Pisteitys: 8/16 pistettä. Hanke edistää kestävästä kehitystä ja vahvistaa nuorten hyvinvointia. Nuoret ovat mukana myös hankkeen toteutuksessa.

Yhteys valtakunnallisiin hankkeisiin

Valtakunnallisten hankkeiden ja koordinaatiohankkeiden näkyvyys paikallisella tasolla on kohtuu heikkoa. Synergiaetuja ja konkreettista yhteistyötä Leader-hankkeiden kanssa ei juurikaan ole tai sitä ei osata hyödyntää. Vuonna 2015 Nouseva Rannikkoseutu ry:n edustaja aloitti Rural Finland -valtakunnallisen matkailun koordinaatiohankkeen alueellisessa kehittäjäverkostossa. Yhteistyöavauksen toivotaan jalkauttavan hankkeen tuloksia myös paikalliselle tasolle.

Valtakunnallisten hankkeiden teemoihin liittyviä hankkeita on rahoitettu useampia. Matkailuun liittyen on rahoitettu useampia tapahtumia ja investointihankkeita, jotka hyödyttävät paitsi paikallisia ihmisiä, mutta toimivat myös matkailullisesti kiinnostavina kohteina. Ilmastovii-saita ratkaisuja maaseudulle (Vilma) - valtakunnallisen hankkeen ja Energiatehokkuuden koordinaatiohankkeen teemaan liittyen Leader-ryhmä on rahoittanut yhden energian tuottamiseen liittyvän toteutettavuustutkimuksen, aurinkolämpöön liittyvän yrityksen investointihankkeen, Älykäs ja energiatehokas maaseutu -kehittämis-hankkeen sekä biomassan hyödyntämismahdollisuuksia energiantuotannossa selvittävän yhteistyöhankkeen.

Lähiruoan koordinaatiohankkeeseen liittyen on rahoitettu yhteistyöhanke, jossa koottiin kunnan lähiruoan ja -tuotteiden tekijöitä saman pöydän ääreen yhdessä kehittämään ja brändäämään tuoteperhe. Metsäpalvelumarkkinat uudistuvat - metsäpalveluyrittäjyys kasvuun -valtakunnalliseen hankkeeseen löyhästi liittyvänä on rahoit-

tettu kolmen eri Leader-ryhmän alueella toimiva Tietometsä -tiedonvälityshanke, jossa pyritään lisäämään erityisesti lasten ja nuorten metsätietoutta.

Teemahankkeet

Vuoden 2017 aikana Nouseva Rannikkoseutu ry toteutti ensimmäisen teemahankkeensa "Rannikkoseudulla tapahtuu". Hakemuksia tuli 31. Teemahankkeeseen valittiin 19 alatoimenpidettä, jotka toteuttivat erilaisia tapahtumia ja työpajoja vuoden 2017 aikana. Rannikkoseudulla tapahtuu -teemahankkeen tavoitteena oli toteuttaa Leader-ryhmän strategian teemaa Hyvä elämä vahvistamalla alueen tapahtuma- ja kulttuuritoimintaa sekä lisäämällä elinvoimaisuutta monipuolistamalla vapaa-ajan toimintaa. Tavoitteena oli lisäksi tuoda Leader-rahoitus ja sen mahdollisuudet myös pienten toimijoiden ulottuville. Alahankkeiden toteuttajista yli 2/3 oli yhdistyksiä tai yhteisöjä, jotka eivät olleet aikaisemmin hyödyntäneet maaseuturahaston tukia.

Kehittämistoimenpiteitä sisältävän teemahankkeen koordinaatio oli työlästä ja jatkossa tullaan todennäköisesti ainakin palkkakustannukset jättämään teemahankkeiden sisällöstä pois. Valituista alahankkeista kolme perui osuutensa. Kaksi ei löytänyt riittävästi vapaaehtoisia tapahtumiensa toteuttamiseen ja kolmas toteutui kyllä sisällöllisesti, mutta hakija kattoikin kustannukset toteutuksesta saamallaan tuloilla ja perui osuutensa rahoitukseen. Muilta osin alahankkeet toteutuivat hyvin ja monet aikovat toteuttaa hankkeen aikana kehitettyä toimintaa myös jatkossa.

Vuoden 2017 lopulla suunniteltiin seuraava vuonna 2018 toteutettava teemahanke "HaPa", joka keskittyy yhdistysten harrastusmahdollisuuksia ja palvelutoimintaa lisäävien kone- ja kalustoinvestointien toteuttamiseen. Myös tällä teemahankkeella toteutetaan strategian teemaa Hyvä elämä.

Omat strategiset hankkeet

Yhdistyksen omasta kehyksestä rahoitetut hankkeet tukevat kehittämisstrategian tavoitteiden toteuttamista. Vuoden 2017 aikana käynnissä oli kolme omasta kehyksestä rahoitettua hanketta.

Älykäs ja energiatehokas maaseutu. Hankkeen tavoitteena on selvittää energiaälykkään maaseudun mahdollisuuksia ja lisätä tietoutta uusiutuvien sekä hajautetun energian mahdollisuuksista. Samalla tuetaan Norsun alueen monikulttuurisuustyötä ja kartoitetaan Pyhäjoelle perustettavan ydinvoimalan aluevaikutuksia. Hanketta toteutetaan vuosien 2016-2018 aikana. Syksyllä 2017 käytiin alueen bioenergiatoimijoiden kanssa opintomatkalla Münchenissä ja Salzburgissa.

Palvelevat kylät. Hankkeessa etsitään uudenlaisia ratkaisuja maaseudun lähipalveluiden yhteisölliseen tuottamiseen. Hankkeessa kartoitetaan kolmannen sektorin

tuottamien palveluiden tarjontaa ja kehittämistarpeita sekä parannetaan yhteisöjen valmiuksia ja osaamista palvelutuotantoon. Pilotoinnin avulla etsitään monialaisia yhteistyöverkostoja palveluiden paikalliseen tuottamiseen. Hanketta toteutetaan vuosien 2016-2018 aikana. Hankkeeseen valittiin viisi case-kohdetta.

MUN KOOVEE -hankkeen tavoitteena on tukea alueen asukkaiden ja erilaisten toimijoiden kansainvälistymistä vuosien 2017-2019 aikana. Kansainvälisen toiminnan avulla lisätään alueen osaamista ja tuotetaan lisäarvoa toimintaan. Kansainvälisen yhteistyön avulla alueen toimijat saavat uusia ideoita ja resursseja kehittää toimintaansa. Lisäksi kansainvälistyminen lisää viihtyisyyttä ja suvaitsevuuksia kotiseudulla sekä kasvattaa kulttuuritietämystä. Kansainvälistymisessä painotetaan erityisesti nuorten osuutta, koska nuoret on määritelty tärkeäksi painopistealueeksi Nouseva Rannikkoseutu ry:n strategiassa. Kansainvälinen toiminta on myös nuoria innostava tapa lähteä mukaan kotiseutunsa kehittämiseen. Alueen kuntien nuorisotoiminnan kansainvälistämiseksi Nouseva Rannikkoseutu ry:lle haettiin Opetushallituksen myöntämä EVS –akkreditointi, joka mahdollistaa kansainvälisen vapaaehtoispalvelun koordinoimisen.

Nouseva Rannikkoseutu ry hallinnoi myös suoraan ELY-keskuksen kehyksestä rahoitettua hanketta

Viesti! -hanke (maaseuturahasto). Hankkeen tavoitteena on tehostaa Leader-ryhmien, ELY-keskuksen ja hanketoimijoiden viestintäosaamista. Viestinnän tavoitteena on varmistaa hankkeiden toteuttamisen ja tulosten näkyvyys paikallisella ja maakunnallisella tasolla. Lisäksi hankkeen tavoitteena on kehittää Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen ja Leader-ryhmien verkkoviestintää tasolle, joka palvelee tehokkaammin nykyisiä ja uusia asiakasryhmiä. Hanketta toteutetaan ajalla 1.10.2016-31.10.2019. Hankkeessa avattiin uusi viestintäkanava www.popikki.fi. Uuden viestintäkanavan tarkoitus on keskittää Pohjois-Pohjanmaan maaseuturahaston toimijoiden hankeviestintä samaan paikkaan. Uudella sivustolla tuodaan esille tarinoita onnistuneista hankkeista, kootaan hyvä esimerkkejä ja tiedotetaan mm. tapahtumista.

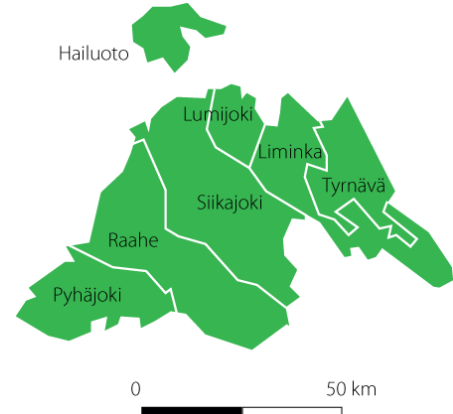
Nuoriso ja Yhteisö Leader

Kansallisella rahoituksella toimiva tukimuoto on tarkoitettu Norsun toiminta-alueen yhdistysten ja nuorten pieniin projekteihin. Tuki on 100-500 euroa per hanke. Rahoitusta myönnetään esim. tapahtumien järjestämiseen, harrastusvälineiden hankintaan, opintomatkoihin ja yhteisöllisiin kunnostusprojekteihin.

Vuonna 2017 rahoitusta myönnettiin 45 hankkeelle, joista nuorten toteuttamia hankkeita oli 16 (**taulukko 3**). Suurin osa nuorten hankkeista oli nuorten yritystoimintaa tukevia hankkeita, kuten Luontopalvelu Viiksitimali (Liminka) ja kahden 4H-yrityksen yhteinen hanke Pappilan puoti (Tyrnävä). Yhteisö Leaderin avulla järjestettiin mm. Flying Finn 100 -formulatapahtuma Siikajoelle ja hankittiin tennisvälineitä Vihantiin. Nuoriso ja Yhteisö Leader hankkeiden suuren kysynnän vuoksi toimintaan varattu rahoitus loppui jo alkusyksyllä. Tämän jälkeen sääntöjä muutettiin siten, että rahoitusta voi saada 100-300 euroa per hanke. Pienemmälläkin tuella on suuri merkitys erityisesti nuorten hankkeissa ja samalla taataan rahoituksen riittäminen useammalle toimijalle.

Yhdistyksen muu toiminta

Nouseva Rannikkoseutu ry palkitsi vuosikokouksessa huhtikuussa 2017 vuoden 2016 maaseudun kehittäjän (SF-Caravan Lohenpyrstö ry, Raahe), tulokkaan (Ruukin kyläyhdistys ry), virkamiehen (Marja-Liisa Kivilompolo, Pohjois-Pohjanmaan Ely-keskus) sekä parhaan Nuoriso Leader-hankkeen 200 euron stipendillä (Rantaleijonakesäkioski, Liminka). Palkinnoilla kannustetaan toimijoita jatkamaan tuloksellista kehittämistyötä.

Taulukko 3. Rahoitetut Nuoriso ja Yhteisö Leader -hankkeet.

hanketyyppi	hankkeita 2017 kpl	rahoitus 2017 euroa	hankkeita yhteensä 2014-2017 kpl	rahoitus yhteensä 2014-2017 euroa
NuorisoLeader	16	5 151,20	54	21 616,85
YhteisöLeader	29	13 697,00	92	42 156,10
yhteensä	45	18 848,20	146	63 772,95

1.3. Rahoitettujen hankkeiden vaikutukset

Strategian teeman Hyvä elämä tavoitteena on kylät ja kunnat alueen voimavarana, aktiivinen kulttuuri ja vapaa-aika, toimivat lähipalvelut ja hyvinvoivat ikäihmiset. Tämän teeman tavoitteita kohti on edetty Norsun hallinnomalla Palvelevat kylät -hankkeella, jonka aikana mm. perustettiin Alpualle osuuskunta tuottamaan alueen palveluita, sekä Rannikkoseudulla tapahtuu -teemahankkeella, jonka myötä alueelle saatiin pienellä rahoituksella yli sata uutta tapahtumaa ja työpajaa. Teemahanke aktivoi useita uinuvia yhdistyksiä aloittamaan aktiivisen toiminnan uudelleen. Teemaa ovat tukeneet myös useat eri yhteisöjen yleishyödylliset investointi- ja kehittämishankkeet. Yhtenä paikallisesti merkittävänä esimerkkinä voi mainita Kulttuuritalo Päiväkodin Hailuodossa, joka on tuonut mukanaan vaikuttavan lisän alueen kulttuuritoimintaan.

Elinvoima teeman tavoitteena on yrittäjyyden tukeminen, elinvoimaa paikallisuudesta, uudet innovaatiot ja sopeutuminen isoihin teollisuushankkeisiin. Vaikuttavin kokonaisuus elinvoiman osalta lienee Raahan alueen matkailullisen vetovoiman nostaminen. Siihen liittyen on rahoitettu useita erilaisia hankkeita ja yrityksiä. Raahan merellisyys ja purjelaiva-aikakauden historia on noussut uuteen merkitykseen mm. Langin Kauppahuoneen historiallisen kahvila- ja majoitusmiljööön, MeriRaahan saaristeilyjen, Pikkulahden Palvelujen aktiviteettien, Pooki Flakkaa -tapahtuman ja purjelaiva Fiian kunnostuksen myötä. Matkailun nosteessa on ollut mukana myös SF-Caravan Lohenpyrstön alueen kehittäminen. Tyrnävän alueella on puolestaan luotu kunnan yrittäjien oma brändi Tyrnävä tarjottimelle -hankkeessa.

Ympäristö ja Nuoret teemoissa on useita hankkeita jo käynnissä, mutta niiden vaikutuksia ei pysty vielä arvioimaan, koska työ on alkuvaiheessa.

2. LEADER-RYHMÄN TOIMINTA JA LAATUTYÖ

Aktivointi-, viestintä- ja koulutustoimet

Ohjelmakaudella 2014-2020 toimintaraha jaetaan toimintaan ja aktivointiin. Toimintaosio sisältää hallinnollisen työn ja aktivointi on tiedottamista, verkostoitumista ja hankeideoiden sparraamista. Aktivoinnin osuus toimintarahalla tehdystä työstä oli 48 % vuonna 2017. Aktivointityön ansiosta maaseuturahaston tuen hakijoista yli puolet oli uusia hakijoita.

Tiedottaminen. Ohjelmakauden rahoitusmahdollisuuksista ja onnistuneista hanke-esimerkeistä tiedotettiin eri kanavien kautta. Sosiaalisen median rooli on tiedotuksen ja aktivoinnin osalta kasvava. Tiedottaminen on tapahtunut pääasiassa Leader-ryhmän internet- ja facebook-sivujen sekä sähköpostin kautta. Nuorien aktivointiin käytetään myös Instagramia. Tietoa on jaettu kuntavierailujen, hankeiltojen ja vuosikokouksen yhteydessä. Vuonna 2017 julkaistiin kahdeksan lehdistötiedotetta ja kaksi

sähköistä jäsenkirjettä. Toiminnasta tiedotettiin paikallislehdille ja lehtijuttuja yhdistyksestä ja sen rahoittamista hankkeista julkaistiin yli sata.

Koulutus- ja aktivointitilaisuudet. Koulutuksien ja aktivointitilaisuuksien osalta on pyritty tukeutumaan mahdollisimman paljon muiden järjestämiin tilaisuuksiin, koska siten tietoa saadaan jaettua useammassa yhteydessä ja laajemmalle joukolle toimijoita. Omien strategisten hankkeiden myötä itse järjestettyjen tilaisuuksien määrä on kuitenkin ollut kasvussa. Vuonna 2017 Leader-ryhmän henkilöstö oli kertomassa rahoitus- ja toimintamahdollisuuksista 27 muiden järjestämässä tilaisuudessa, joihin osallistui 556 henkilöä. Yhdistyksen itse järjestämiä tilaisuuksia oli 32 ja niihin osallistui 816 henkilöä. Lisäksi asiakkaita neuvottiin kasvokkain toimistolla useita kymmeniä kertoja sekä puhelimitse ja sähköpostitse satoja kertoja.

Toiminnan onnistumisia ja ongelmia

Monialaisen yhteistyöverkoston rakentamista on jatkettu ja sen tuloksena Nouseva Rannikkoseudun ja Leader-toiminnan näkyvyys toiminta-alueella on tasaisesti kasvanut. Samalla Leader-ryhmän oma tietämys toimijoista ja kehittämistarpeista on lisääntynyt entisestään. Tällä on ollut suuri merkitys uusien hankkeita ja yhteistyökuvioita käynnistettäessä. Vuonna 2017 on jatkettu säännöllisiä tapaamisia myös kuntien kehittämispäälliköiden kanssa Superkunnat -työryhmässä, näin alueen kuntien kehittämistarpeet välittyvät keskitetysti Leader-ryhmään.

Nuoriso ja YhteisöLeader-rahoituksen kysyntä on kasvava ja alueen toimijat osaavat hyödyntää sitä hyvin. Vuonna 2017 kysyntä oli jo niin suurta, että rahoitus loppui syksyllä. Nuoriso ja YhteisöLeader-rahoituksella sekä teemahankkeen avulla on onnistuttu tuomaan hankerahoitus pienten toimijoiden ulottuville. Maaseuturahaston rahoituksen saajista reilusti yli puolet oli uusia hakijoita, teemahankkeessa uusia toimijoita oli noin 66 % ja Nuoriso ja Yhteisö Leaderin saajista kaikki yhtä lukuun ottamatta olivat uusia hakijoita. Nuoriso Leaderin osalta kaikki hakijat ja toimintaa osallistuvat henkilöt ovat alle 29 -vuotiaita.

Kv-työ käynnistyi vuonna 2017 Norsun strategisen MUN KOOVEE -hankkeen myötä. Opetushallitus hyväksyi Nouseva Rannikkoseutu ry:n Erasmus+ Youth in Action -ohjelman eurooppalaiseen vapaaehtoispalveluun lähettäväksi, vastaanottavaksi ja koordinoivaksi tahoksi. Vastaavaa toimintaa ei ole alueella ollut aikaisemmin.

Suurimmat toiminnalliset haasteet liittyivät edelleen sähköisen asiointijärjestelmän ongelmiin ja keskeneräisyyteen. Katso-tunnistuksen käyttö tuntuu monesti olevan erityisesti yhdistyksille eniten ongelmia tuottava osa prosessissa. Yhteiskunnallisiin rakenteisiin liittyvänä ongelmana näkyy yhdistystoimintaan aktiivisesti osallistuvien henkilöiden vähentyminen. Useat alueen yhdistykset ovat ilmaisseet huolensa siitä, että tekeminen kasaantuu

yhä harvempien harteille. Kuitenkin samaan aikaan julkinen sektori odottaa kolmannelta sektorilta isoja panostuksia alueiden palvelutoimintaan. Lähiaikoina onkin välttämätöntä löytää uusia toimintatapoja ja ansaintakeinoja yhdistysten ja kuntien yhteistyönä. Vastikkeettoman palvelujen tuotannon aika alkaa olla ohitse. Jotta yhdistykset pystyvät jatkossakin tuottamaan palveluja ja vapaaehtoisia löytyy, on siitä työstä myös saatava toiminnallista tai rahallista vastiketta yhdistykselle. Pohdinnassa on myös se, voisiko kolmas sektori ja heidän omistamansa osuuskunnat vastata aktiivimallin mukanaan tuomiin haasteisiin.

Laatutyö

Nouseva Rannikkoseutu ry:n laatukäsikirja on valmistunut vuonna 2014 ja sitä on päivitetty 2016 vastaamaan uuden ohjelmakauden prosesseja. Tällä hetkellä laatukäsikirjan päivitys on jälleen käynnissä ja siihen tulee oma osionsa yhdistyksen kv-toiminnan osalta ja samalla huomioidaan myös uuden tietosuojasetuksen vaatimukset. Laatukäsikirja on aktiivisessa käytössä käytännön työn tukena. Vuonna 2018 käynnistetään vertaisauditointi Jokivarsikumppaneiden kanssa. Leader-laatutyön tarkoituksena on vahvistaa sekä ryhmien hallitusten sitoutumista ja ryhmien roolia vahvoina paikallisen kehittämisen asiantuntijoina kuin myös selkeyttää rajapintaa ELY-keskuksiin. Laatutyön vertaisauditointi mahdollistaa vertaisoppimisen ja ryhmien välisen sparraamisen.

Laatutyöhön liittyen Leader-ryhmä käy vuosittain kahdenvälisen keskustelun ELY-keskuksen kanssa samoin kuin kehityskeskustelut henkilöstön kanssa. Kahdenvälisen keskustelujen tuloksena on aloitettu vuosittaiset ELYn ja Leader-ryhmien puheenjohtajiston tapaamiset sekä kehitetty ELYn ja Leader-ryhmien yhteistä viestintää. Seuraaviksi toimenpiteiksi on sovittu valokuidun edistäminen alueella, ELYn pyrkimys osallistua Norsun hallituksen kokouksiin ja ELY lupasi tehdä maksatuspuolen koulutuswebinaarin hanketoimijoille.

Norsun henkilöstö on osallistunut useisiin Verkostopalveluiden ja Mavin koulutuksiin vuoden aikana. Erityisen positiivisena otettiin vastaan mahdollisuus osallistua moniin koulutuksiin ja seminaareihin netin välityksellä. Tämä säästi sekä aikaa että rahaa ja osa tilaisuuksista olisi jäänyt kokonaan väliin ilman etäosallistumismahdollisuutta. Alueen toimijoille on tarjottu koulutusta osuuskuntatoiminnasta, tarinallistamisesta, tuotteistamisesta, markkinoinnista, viestinnästä sekä opastoiminnasta. Lisäksi Norsu on järjestänyt useita tilaisuuksia yritysryhmien aktivoimiseksi. ELY-keskus ja Norsu järjestivät talvella 2017 yhteisen maksatuskoulutuksen, johon osallistui 38 % käynnissä olevista hankkeista. Uusille hallituksen jäsenille järjestettiin koulutusta yhdistyksen toiminnasta ja tukimahdollisuuksista.

Arviointi

Nouseva Rannikkoseutu ry:n toiminnan vaikuttavuutta tarkastellaan ulkoisen ja sisäisen arvioinnin kautta, jotka antavat tietoa siitä, miten hyvin toiminnassa on onnistuttu.

Sisäinen arviointi on jatkuva prosessi. Laadullisia ja määrällisiä mittareita tarkastellaan vuosittain vuosiraportissa ja hallituksen kanssa pidettävillä strategiapäivillä. Pari kertaa ohjelmakaudessa strategiapäiville kutsutaan myös alueen kuntien edustajat. Vuonna 2017 hallituksen jäsenet arvioivat mm. hallitustyöskentelyä ja strategian toteutumista itsearviointi-kyselyn avulla.

Ulkoista arviointia tehdään Leader-ryhmien välisenä riskinarviointina. Arviointi liittyy kiinteästi laatuajatteluun ja sen tarkoituksena on sekä ohjata että tarvittaessa muuttaa ryhmän toimintaa haluttuun suuntaan. Laatutyö käynnistyy vuonna 2018 Varsinais-Suomen Jokivarsikumppaneiden kanssa.

3. LEADER-RYHMÄ ALUEENSA KEHITTÄJÄNÄ

Yhteistyöverkostot

Vakiintuneita käytäntöjä ja yhteistyötä on jatkettu Oulun ja Raahen seudun yrityspalveluiden sekä alueen kuntien yritysneuvojien ja kehittämispäälliköiden kanssa. Nouseva Rannikkoseutu on Siikajoen yrittäjien jäsen ja yhdistys on mukana Raahen Seutu YPP:ssä (Pyöreä-Pöytä), jossa seudulliset yritysten kehittäjäorganisaatiot verkostoituvat ja yhteensovittavat yrittäjille suunnattavia palvelujaan.

Nouseva Rannikkoseutu ry toimii aktiivisesti kuntien (Su-perkuntien työryhmä) ja kylien kanssa. Yhdistys on Syty:n jäsen. Yhteistyötä Raahen Porvari- ja kauppakoulun ja PSK:n kanssa jatkettiin mm. kouluttamalla opiskelijoita yritystukien osalta.

Pohjois-Pohjanmaan Leader-ryhmät ja ELY-keskus koontuivat muutaman kerran vuodessa pohtimaan asioita isommalla kokoonpanolla Y&H-pöytä tapaamisiin. Lähes viikoittain oltiin yhteydessä ELY-keskuksen virkailijoiden kanssa prosessin sujuvoittamiseksi ja yhteisten näkemysten aikaansaamiseksi. Uutena toimintana aloitettiin vuosittaiset ELYn sekä Leader-ryhmien toiminnanjohtajien ja puheenjohtajiston tapaamiset. Pohjois-Pohjanmaan Leader-ryhmien välistä yhteistyötä jatkettiin.

Yksi yhteistyön paikka on Pohjois-Pohjanmaalla toimiva Maaseutufoorumi. Monialaisen verkoston tavoitteena on parantaa maaseudun näkyvyyttä, edesauttaa maaseudun eteen tehtävää kehitystyötä ja osallistua maaseutu-aiheiseen keskusteluun. Nouseva Rannikkoseudun ja muiden maakunnan Leader-ryhmien ohella verkostoon kuuluivat mm. Oulun yliopisto, Luonnonvarakeskus, ProAgría, 4H-piiri, Maaseudun Sivistysliitto, ELY-keskus ja Pohjois-Pohjanmaan Kylät ry.

Leader-ryhmän rooli alueensa kehittäjänä on toimia linkkinä eri verkostojen välillä. Leader-ryhmälle kertyy paljon tietoa eri alojen ja alueiden tarpeista, haasteista ja ratkaisuista. Leader-ryhmä toimii alueensa kuntien yhdistäjänä, kuntien ja yhdistysten välisen yhteistyön edistäjänä ja eri yhdistysten ja yritysten verkottajana niin omalla alueellaan kuin valtakunnallisestikin. Leader-toiminnan myötä vuonna 2017 syntyi useampia yritysten yhteistyöverkostoja ja maakunnallisesti eri kuntien yhdistykset saatiin tekemään yhteistyötä ja yhteisiä hankkeita. Myös alueen kuntien yhteistyö on lisääntynyt ilahduttavasti.

4. TAVOITTEET SEURAAVALLE VUODELLE

Vuonna 2018 Nouseva Rannikkoseutu ry:ssä jatketaan Elinvoimaa paikallisuudesta kehittämissuunnitelman mukaisesti alueellista aktiivointia ja strategista kehittämistä sekä yhteistyötä eri toimijoiden kanssa. Toimintarahalla tehtävässä työssä tullaan perustoiminnan lisäksi keskitymään erityisesti yritysten ja yritysyhmien aktiivointiin. Nouseva Rannikkoseutu ry:n hallituksen alaisuuteen perustetaan alueellinen nuorisajaosto, jonka tehtävänä on päättää Nuoriso Leader hankkeiden rahoituksesta sekä kehittää uutta nuoria kiinnostavaa toimintaa. Uutena toimintana aloitetaan vertaisauditointi Varsinais-Suomen Jokivarsikumppanit ry:n kanssa. Vuoden aikana aloitetaan myös uuden ohjelmakauden valmistelutyö sekä vaurudutaan maakuntaudistukseen.

Vuoden alussa käynnistetään uusi HaPa -teemahanke, joka kokoaa yhteen useita alahankkeita, joissa toteutetaan pieniä kone-/laite- ja kalustoinvestointeja. Tavoitteena on lisätä asukkaiden harrastusmahdollisuuksia ja tukea yhdistysten palvelutoimintaa. Teemahankkeella on tarkoitus vähentää myös Yhteisö Leader rahoitukseen kohdistuvaa painetta. Vuonna 2017 toteutuneen Rannikkoseudulla tapahtuu -teemahankkeen kokemukset kootaan yhteen ja niitä käytetään hyödyksi HaPa -teemahankkeen toteutuksessa sekä tulevien teemahankkeiden suunnittelussa.

MUN KOOVEE -hankkeessa jatketaan alueen toimijoiden kansainvälistymisen tukemista. Kv-toiminnan halutaan olevan läpinäkyvää ja kaikille avointa. Tavoitteena on tehostetun aktiivoinnin kautta monikansallinen verkostoituminen ja uusien kumppanuussuhteiden luominen. Kv-toiminnan tarkoitus on tarjota kansainvälisyyskokemuksia mahdollisimman monelle. Vahvoja teemoja ovat mm. nuorten ja maahanmuuttajien osallistuminen alueen kehittämiseen. Tavoitteena on saada ensimmäinen EVS- eli Eurooppalaisen vapaaehtoistoiminnan projekti käyntiin alueella. Lisäksi järjestetään erilaisia tapahtumia ja info-tilaisuuksia kv-työn edistämiseksi. Yhteistä harrastustoimintaa aloitellaan maahanmuuttajien ja alueen asukkaiden välillä. Opintomatkoja järjestetään alueen tarpeiden mukaan.

Palvelevat kylät -hankkeessa järjestetään päätösseminaari yhteistyössä Palveluportaat -hankkeen kanssa

sekä keskitytään hankkeen loppuvaiheen toimenpiteisiin. Hanke päättyy maaliskuussa 2018. Yhteisöllisen palvelutuotannon kehittäminen on osoittautunut pitkäkestoiseksi prosessiksi, jossa avainasemassa on yhdistystoimijoiden oman aktiivisuuden ja osaamisen kasvun ohella hyvien yhteistyökumppaneiden löytäminen. Yhteisöllisen palvelutoiminnan kehittäminen eri muodoissa on jatkossakin osa yhdistyksen omien strategisten kylähankkeiden toteuttamista.

Älykäs ja energiatehokas maaseutu -hankkeen puitteissa jatketaan aiheeseen liittyvien aktivointi ja opintomatkojen järjestämistä sekä teemaan liittyvien verkostojen luomista. Vuoden 2018 teemana on työperäiseen maahanmuuttoon valmistautuminen Pyhäjoen alueella sekä luottamushenkilöille järjestettävä opintomatka älykäsiin palveluratkaisuihin liittyen.

Perämeren rannikon kalatalousryhmälle valmistellaan kalastuskulttuuriin liittyvä RaKe-hanke. Rake-hankkeen tarkoituksena on vahvistaa kalastukseen liittyvää osaamista sekä kalastuskulttuuriin ja -perinteen arvostusta. Ammattikalastajille suunnattujen kurssien avulla vahvistetaan pyydysrakentamisen osaamista. Suurelle yleisölle järjestetään teemallisia työpajoja Kokkola-Tornio välisellä alueella. Työpajojen kautta perinteiset kalastusvälineisiin ja -menetelmiin liittyvät taidot välittyvät uusille tekijöille. Koululaisille suunnattujen toiminnallisten oppimispäivien tavoitteena on välittää lapsille ja nuorille tietoa kalastuksesta elinkeinona ja siten innostaa näkemään kalastus yhtenä ammattivaihtoehtona. Osa työpajoista ja kurssista videoidaan sosiaaliseen mediaan. Lisäksi kalastusperinteistä ja koulu-yhteistyöstä laaditaan ohjekortit, joissa hyödynnetään aikaisemmissa hankkeissa kerättyä kalastusperinnetietoa.

Viesti! -hankkeen puitteissa tuotetaan sisältöä www.poppikki.fi ja www.nuorisoleader.fi viestintäkanaviin. Viestintäsivustojen sisällöntuotanto koko Pohjois-Pohjanmaan alueelta tulee olemaan kova haaste ja siihen pyritään vastaamaan koulutuksilla ja rekrytointikampanjoilla. Hankkeessa tullaan järjestämään sisällöntuotanto -koulutuksia, joiden pääpaino on sosiaalisessa mediassa. Nuoriso Leaderin osalta palkataan nuoria tiedottajia tuottamaan materiaalia [nuorisoleader.fi](http://www.nuorisoleader.fi) sivustolle sekä sosiaaliseen mediaan.

Pohjois-Pohjanmaan Leader-ryhmät perustavat Tulevaisuus-työryhmän. Tulevaisuusryhmän tehtävänä on pohjustaa ja luoda uusia toimintamalleja uuden ohjelmakauden valmistelua ja maakuntaudistusta varten. Tulevaisuusryhmä koostuu Leader-ryhmien toiminnanjohtajista ja hallituksen jäsenistä. Työryhmään voidaan kutsua asiantuntijoita ko. teemoihin liittyen.

Nouseva Rannikkoseutu järjestää vuoden aikana ensimmäisen yhteisen koulutuksen Pohjois-Pohjanmaan Leader-ryhmien hallituksille Raahessa 9.6.2018. Koulutuksen tavoitteena on hallituksen jäsenten vertaisoppiminen ja verkostoituminen. Mikäli koulutuksesta saadaan hyviä

kokemuksia, voidaan se järjestää maakunnallisesti jatkossakin joko vuosittain tai joka toinen vuosi.

Pohjois-Pohjanmaan Leadereiden yhteisen kehittämissuunnitelman tavoitteiden eteenpäin viemiseksi vuoden 2018 aikana valmistellaan maakunnallista hanketta alueen kulttuurin ja kulttuuriperinnön vahvistamiseen ja elävöittämiseen. Kolmivuotiselle hankkeelle haetaan Interreg Pohjoinen -rahoitusta. Hankkeen tavoitteena on mm. nostaa aineettomaan kulttuuriperintöön liittyviä tarinoita vahvemmin esille mm. teatteritoimintaan, ympäristötaitteeseen ja palveluihin. Tavoitteena on lisäksi vahvistaa osuuskunta-ajattelua kulttuuriperinnön tuotteistamisessa. Hankkeelle haetaan kansainvälisiä kumppaneita Ruotsista, Norjasta ja Virossa.

5. YHDISTYS JA SEN RESURSSIT

Yhdistyksen säännöissä ei ole tapahtunut muutoksia. Yhdistyksen taloustilanne on hyvä. Sisäisestä laskennasta vastaa alan ammattilainen ja kirjanpito sekä palkanlaskenta on ulkoistettu Tilitoimisto Simo Salonen Oy:lle.

Jäsenet. Vuonna 2017 yhdistyksellä oli maksavia jäseniä 242 kpl, joista henkilöjäseniä 139 (naisia 69 ja miehiä 70) ja yhteisöjäseniä (organisaatiot) 103. Jäsenetuna oli Yhteisö Leader ja Nuorisoleader -tukimahdollisuus ja 1-2 kertaa vuodessa ilmestynyt sähköinen jäsentiedote. Jäsenmäärä lisääntyi edelliseen vuoteen verrattuna 31 jäsenellä.

Ongelmana jäsenhankinnassa on, ettei jäsenetuja juurikaan ole, vaan toimijat saavat pääosin yhdistykseltä samat palvelut ovat he jäseniä tai eivät. Suuri jäsenmäärä ei ole yhdistyksen oma tavoite, koska se ei tuo juurikaan lisäarvoa toimintaan. Paikalliset toimijat osallistuvat alueen kehittämiseen riippumatta heidän jäsenstatuksesta.

Henkilöstö. Nouseva Rannikkoseutu ry:n henkilöstö koostuu eri alojen ammattilaisista, joilla on hyvä motivaatio ja kehittämisote työhönsä. Vuonna 2017 työkokeilussa oli Elina Laitinen. Vakituksia työntekijöitä ovat toiminnanjohtaja ja taloussuunnittelija, joiden palkka tulee pääasiassa hallintoon ja aktivointiin tarkoitettua toimintarahasta. Muut työntekijät ovat joko vakituisissa tai määräaikaisissa työsuhteissa ja he työskentelevät pääasiassa omissa strategisissa hankkeissa. Henkilöstön vaihtuvuus on vähäistä, mikä kertoo osaltaan henkilöstön sitoutumisesta alueen kehittämiseen.

toiminnanjohtaja Soila Nyman	15.8.2005 alkaen
taloussuunnittelija Riikka Hautala	1.11.2011 alkaen
kyläkehittäjä Nina Kurunlahti*	7.1.2009 alkaen
viestinnän kehittäjä Harri Kontio**	13.8.2012 alkaen
kv-koordinaattori Erja Simuna***	29.5.2017 alkaen
(työkokeilu) Elina Laitinen	1.2.-24.3.2017

* Kylien kehittämishankkeet

** Tiedotushankkeet

*** Kv-hankkeet

Hallitus. Sääntömääräinen vuosikokous pidettiin 26.4.2017 Limingassa. Tilintarkastajaksi valittiin HT Ilkka Kiviniemi ja toiminnantarkastajaksi Liisa Hiltunen. Varatilintarkastajaksi valittiin HT Anne Karppinen-Salonpää ja varatoiminnantarkastajaksi Minna Luoma. Leader-ryhmän hallitus kokoontui vuoden 2017 aikana 6 kertaa, joista kaksi oli Skype-kokousta. Hallitus käsitteli hankehakemuksia, teki rahoituslinjauksia ja ohjasi Leader-ryhmän strategista toimintaa. Hallituksen jäsenet toimivat edustamiensa alueiden toimijoiden ja Leader-ryhmän yhteyshenkilöinä.

Hallituksen jäsenet ja varajäsenet vuonna 2017:

Julkisen tahon edustajat

Kari Ylönen, Liminka

vara: Mari Viljas, Liminka

Leo Sauvola, Hailuoto

vara: Kalevi Tönkyrä, Hailuoto

Helena Illikainen (pj.), Tyrnävä

vara: Jussi Ylätalo, Tyrnävä

Matti Soronen, Pyhäjoki

vara: Helena Widnäs, Pyhäjoki

Seppo Pietilä, Lumijoki

vara: Eino Jakkula, Lumijoki

Yhdistysten ja yrittäjien edustajat

Riikka Pesämaa, Liminka

vara: Aki Keisu, Liminka

Mikko Niemelä, Siikajoki

vara: Antti Mathlin, Siikajoki

Elli Yypänaho, Raahe (Vihanti)

vara: Timo Rankinen, Raahe (Vihanti)

Heikki Hannus, Tyrnävä

Eero Lukkarila, Raahe

vara: Seija Lepistö, Raahe

Yksityishenkilöt

Liisa Honkakoski, Raahe

vara: Erkki Kotila, Raahe

Eveliina Noponen (vara pj.), Raahe

vara: Jukka Mämmelä, Raahe

Markku Nuojua, Siikajoki

vara: Toini Törmälä, Siikajoki

Peppiina Myllynen, Lumijoki (nuorisojäsen)

vara: Jenny Palo-oja, Liminka (nuorisojäsen)